905054

REVIZYA ŁODZI

Od Brzegu śmiertelności, ná Morze Wieczności odkłádáiącey

Kazániem pogrzebowym

Przy Exequiách ná wyprowádzeniu Ciáłá z Zamku Poznáńskiego

Jáśnie Wielmożnego Jegomośći Páná

JANA ná BNINIE OPALENSKIEGO

Woiewody Brzeskiego Kuiáwskiego, Woiewodztw Wielgopolskich

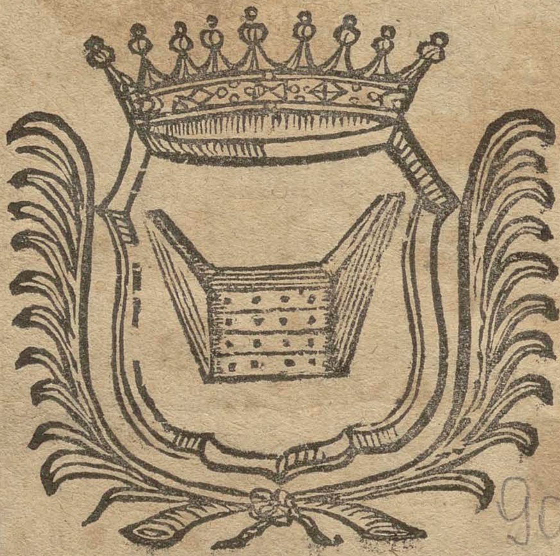
GENERAŁA.

Przez Xiedzá FRANĆISZKA ELLERTA Zakonu *Bráći Mnieyszych S. FRANCISZKA Oo. Reformatow Prowincyi Wielgopolskiey Diffinitora y Kaznodzieie.*

Dniá 17. Kwietniá w Roku 1684.

vczyniona.

Ná Herb Iáśnie Wielmożnych
Ich MM. PP. OPALENSKICH.

Styru, ni Wiosłá widáć, Zaglu niepowiewa
Płużny wiátr do Láwiru, iák zwyczánie miewá
Káżdy ná wodzie poiazd. A tey Z BNINA ŁODZI
Choć bez tákich pomocy, żaden ſturm nieſzkodzi.
Wieki widza iák záwſze płynie złádowána
Splendorem OPALENSKICH *: znáć to pomoc dána*
Wielkiey Cnoćie od Bogá, Krolow, y Oyczyzny,
Ze tey Floćie y Láwir, y port záwſze żyżny.

JASNIE WIELMOŻNEMU

Memu Wielce Mśćmu Pánu y Dobrodźieiowi

IEGOMOŚĆI PANU

PIOTROWI z BNINA OPALENSKIEMU

Woiewodźie Łęczyckiemu

Wielgopolskich Woiewodztw

GENERAŁOWI.

Miedzyrzyckiemu &c. &c. Stárośćie.

Memu Mośćiem Pánu y Dobrodźieiowi.

Iáśnie Wielmożny Mośći Pánie Woiewodo Łeczycki Pánie y Dobrodźieiu moy.

ODkládáiaca od Ladu, Záwija do Ciebie wßelkich Cnot y Honorow zbiorem nápełniona Herbowna Twoia Náwá. Odstępuiacy od nas, przystępmie do Portu, licha praco moia dyrigowány, wielkich Cnot, Heroicznych Dźieł, wiecznego memoryału godny Senator, Iáśnie Wielm: WOIEWODA BRZESKI KVIAWSKI, *Rodzony Wm. Mego Mśći Páná y Dobrodźieiá. Ktorego nie rezolwowałbym się być ductorem, znáiac niedolo moię, y ná krotkim do przygotowánia się ná te publike czáśie, przy innych pracách niesposobność. Ale iż mię Páńskie, Wßytkich Wm. Moich Wielce Mośćich Pánow, osobliwie Iáśnie Wielmożnego Iego Mośći Xiędzá Biskupá Chełminskiego, y Wm. M. Mći Páná, Dobrodźiejow moich, záßto Rozkazanie, wydáć to Kazánie.* Pareo *lubo ze wstydem* Mandato *Pánow Moich, idę z ta Łodzia. Nie z owa w ktorey wßelkim dobrym nápełnioney, iż się użyć vbogiemu nie dálá, wßytko w Twárdy przemienione kámień: Ale z ta ktora hoynymi Dobreczynnośćiámi, Fundácyámi vbogie prowidowálá, ktora nie prostymi, ále świetnymi*

Sigebertu[s] Baron. in Annal. a[d] Ann. 60

Cnot wielorákich nápełniona Kámieńmi, áni mętnymi płynąca ká-
nałámi, lecz Przezroczystymi dźieł Heroicznych Rzekámi. A iż wio-
sła żaglow y Styrniká przy tey Łodźi nie widáć: domyśl iż ią Anyel-
ska Dyrectia do Portu sczęśliwośći prowádźi: iáko niegdyś Swiętego
Bertyná Opátá od lądu odkłádáiącego bez wiosłá y Rudlá Anyoł w
. de *Łodźi iescześ przećiw wodźie, do pożądánego doprowádźił Portu. Toż*
l. 8. *Swiętego Mauryliáná potkáło, ktory w Łodź przypłyniona niewiedźieć*
38. *zkąd, wśiadszy zá Przewozem Anyelskim Lyd Rzekę przebył. Tusze iż y*
.c.27. *nász láśnie Wielmożny Woiewodá Morze to świátowe w Herbowney prze-*
bywáiąc Nawie, pożądáney szczęśliwośći zá manuductia Anyołá Strożá
dopędźił, do czego przy inney pobożnośći głęboka pomogłá mu pokorá.
Nilus Quemadmodum fieri nequid, vt ſine Naui quiſquam ma-
.. de re Traijciat: ſic nec etiam vt ſine humilitate ſalutem con-
perbia. ſequatur. *Zwłasczá przy succurśie spiesznym duszy iego wysoka świą-*
tobliwośćia Wm Mći Pánow Rodzonych iego. Iześćie obáy pobo-
Elianus *żnymi modłámi tą Nawę ku Niebu zkierowáli:* Carthaginenſes
br. 9. duos Rectores, ſingulis Nauibus decernebant. *Ia záś obro-*
r. Nu. *cona w Dom Páński Wm. Mći Páná ieśliby m nie ták, ozdobił iák*
st. 2. p. *należy, sámá powracáiąc gdy pámięćią z bieży.* (Homo eſt Nauis
§. 14. quædam) *Złote ma z śiebie zálecenie. Złoty mowię nász Sw. P.*
Woiewodá Brzeski Kuiáwski. Ktory Páńskiemi, od Bogá y Nátury
Rzęśisto vdárowány Ornámentámi, licha praca moię, niech żyćiem
pobożnym y świątobliwym Adornuie. Więc do wieczney go pámięći
świátu Dyrectia Kazánia tego podawszy, sam śię z Zakonem moim
łásce Wm. Mośći Páná podawam y oddawam.

Wm̃. M. M. Páná y Dobrodźieiá

Vniżony Bogomodlcá y sługá.

X. FRANĆISZEK ELLERT Reformat.

Excelsa quoq; timebunt, & formidabunt in via: quoniam ibit homo in domum æternitatis suæ, & circuibunt in platea plangentes. *Eccles: 12.*

Sáme wspániáłośći śie przelekną, ztrwożą sobą ná wyprowádzeniu; álbowiem poidźie człowiek do domu wieczności swoiey, á czynić będą Proceßyą po vlicy płączący. Słowá wyięte z Kśiąg Medrcá Rozdźiału 12.

NOwa záprawdę y niezwyczáyna modá / stárey złotych lat / wieku / y cnoty Nawy. Bo dokąd Jáśnie Wielmożny Woiewodo Brzeski Kuiáwski / Woiewodztw Wielgopolskich godny Generale? my do Łodźi / á Ty do truny przy tey powodźi; my do Zamku / á Páná wynoßą z Zamku; my do Grodu / á náß kochány Generał do Grobu; my do Ziemstwá / á Jáśnie Wielmożny Woiewodá Brzeski do ziemie. A tákaż to polityká o Zacny Pánie! Woiewodztw tutecznych Generale? gośćie w dom / á Gospodarz z domu? my do Sądu ná spráwy / á tu ná potkániu odpráwy. Bywáłoß to w Domu Jáśn. Wielm. OPALENSKICH? w Ludzkość / Munificencyą / wspániáłość nieprzebránych? Bywáłoß to kiedy v ćiebie Jáśn. Wielm. Fundatorze y Dobrodźieiu vbogich Reformatow /

 á nie

á nie tylko Reformatow / ále ták wiela Zakonow / Miast / vbogich / śierot / Protektorze y Pátronie: Mogłáś byłá sławna przy godnym Poznániu Wárto / poznawszy ták dobrego wolności praw / Miast / Protektorá / lepiey go strzedz / á tey złotey Łodzi / przy tey powodzi z brzegow swoich / ná brzeg mułu y piasku nie ~~wy~~puszczáć. Czemu śie dla Bogá / kto o ták gwáłtowna nieprotestował violencya: Káncellárya tudźieśz: Czemu terminu śmierci nie dano: álbo zá Dworem lub ná Trybunał spráwy nie wytoczono: Czyli tu o Woźnego trudno / áby z Pozwem doszedł do śmierći: Czyli Instygatorá nie máśz / żeby o tákim gwałcie / gdźie y Grod sam niebespieczny / Zamek z Káncellárya zrábowány dał znáć Pánom Sędźiom? Czyli też z Káncellaryi nászych ná śmierć nie wychodzą Pozwy: boday nie ták. Opák rzeczy idą / sámá stánawszy w Káncellaryi śmierć / dáie nam w Zamku Pozew y Termin / práwie záwity ná potkániu / do Státutu Koronnego / á od Głowy / od Generalá poczyna / forum excypowáć trudno / płákáć tylo / á nie protestowáć śie muśim: ludere docta dolore. áppellácya do wyższego subsellium nie idźie / y od terminu żyćia nie máśz terminu. Wszystkim potrzebá koniecznie stánąć pospolitym ruszeniem do grobu; bo iedne wići zá troie wyszły / statutum est hominibus semel mori. Rodźicowi nászemu / świátá wszystkiego Generałowi / záraz ná wyprowádzeniu z Ráiu / Pozew ten w rece oddano / puluis es, & in puluerem reuerteris. Táki

Ad Hebr. 9.

Gen. 3.

z Niebie-

z Niebieskiey Kancellaryey z pieczecią Koronną ná wszytkie żyiace nápisány ~~ten~~ Mándat ten ogłoszony po wszystkich Narodách / Woiewodztwách / Ziemstwách / Vniwersał: reuertatur puluis in terram suã, & spiritus redeat ad Deum qui fecit illum. Ktorego z nas káżdy Extract wyiawszy / dusze z ciáłá wyimie / Except vczyniwszy / z ciáłem rozdział vczyni. Ecclesiast. 12.

O bodayże cie był ná sto mil minał ten Mándat! nie záchodził ten Vniwersał Jás: Wielm: Woiewodo Brzeski / żebyś był teraz / gdy cie naylepiey potrzebá nie odkládał od ladu / nie odchodził od nas. Znáć znáć Pánowie moi / że nas nie vkaráne Polaki sroga pomstá gniewu Bożego / śládem grzechow nászych dogánia / kiedy nam w ták cieżkim Chrześćiáństwá / y Oyczyzny rázie / w ták niebespiecznym Krolestwá pároxizmie / odbiera dźwigáiace Korone te / Athlánty / Wielkie Generały / godne Woiewody / Dzielne Woyská Wodze / Woienne Hetmány / ná ktorych mądrości y rádzie / w ták niebespieczney toni / śiłá należało miley Oyczyzny Nászey Nawie. Znáć że ná dálsza zárabiamy Boskiey spráwiedliwości káre / kiedy ta Lodzia Oyczyzny szcześliwie (arte & Marte, Sago & Toga) kieruiacych zábiera Nauclerow. Niefortunny to casus, gdy tanta Numina z cieszkim vpadkiem y żalem Woiewodztw y cáłey Korony vpadáia / do grobu wpadáia. Gdy tákie wála sie Kolumny / gásna świátlá / niszczeia ozdoby / krusza sie obrony / ciemnieia gruba pokryte żáloba ornamenta, po ktorych y sam Naiáśnieyszy Máiestat żalem sie

 z stráty

z ſtráty ták mądrych Rad pokrywa / y świetne Senatu Purpury / z Cnym Rycerſtwem / y Cála Rzeczapoſpolita ciemna czy cięſzka ſą pokryte żáłością.

Tuſzyliſmy ſobie z Páwłem świętym nie raz / gdy Nawę Oyczyſtą gwałtowne Tátárſkie / Kozáckie / Multáńſkie / Wołoſkie / Węgierſkie / Szwedzkie / Moſkiewſkie / zálewáły inundácye / deijcimur & non perimus. Albo iáko drugi / Łodzi z ludźmi po wáłách y fálách przebywáiącey przypiſał: merſamur non mergimur. Ale gdy teraz śmierć ták wielu grąży y zátapia / tych ná ktorych mile polegálá Oyczyzná / ktorzy iáko kocháiący Synowie / wieźli własną Mátkę / zdrowymi rádámi / pocztámi / koſztámi / zdrowiem ſámym / á gdy coraz to większa od Wſchodu porywa ſię fálá / nuże / P. Bog wie co z námi będzie / słába nádźieiá dla grzechow náſzych / by iedno vtonąć nie przyſzło. Prawdzą ſię Boſkie nád tym Kroleſtwem słowá: Auferet Dominus exercituum, à Ieruſalem validum & fortem, & omne robur Panis, & omne robur aquæ, Virum Bellatorem,
Iſaiæ 3. Conſiliarium, & Prudentem eloquij myſtici. Odeymie P. Bog od Jeroſolimy Mężne y Woienne Hetmány / godne Generały / y mądre Pány / odeymie śiłę chlebá / y moc wody / zdrowe rády / roſtropne
Apoc. 14. conſilia. To vważćie / robur Panis & robur aquæ, śiłę wody / y śiłę chlebá; co zá wody / aquæ multæ Populi ſunt & gentes, & linguæ. O iák wiele tych wod pod tę Kámpánią vpłynęło / Synow Koronnych / Mężnych Káwálerow / poważnych Senatorow

row wymárło. Co zá chleb śilny; Nauis institoris de longè portans Panem suum, tylo Łodźiámi OPALENSKICH, Oyczyzne zywiące consilia, ktore vtwierdzáią/ pośiláią/ roboruią/ zemdlone y zwatlone śiły miley Mátki tey Rzeczypospolitey. Proner.

Ale dokąd zápędźił mię wiátr z tą Nawą/ dáley nie poydę tu stawam. Odkłádasz od lądu Jásnie Wielm: OPALENSKICH Nawo/ ruszasz sie z mieyscá ozdobo y Korono Woiewodztw tutecznych/ odstepuiesz od nas Pátronie y Protektorze Miast/ śierot: A toż cie nie puscze/ y zátámuie/ áż cie wprzod złotą Łodźi zrewiduie. Bede dziś Rewisorem/ zrewiduie tę Łodź/ y to o niey powiem/ co wiem/ że w niey splendory y zbiory/ iedne Bogu/ drugie Krolestwu/ trzećie Fámiliey należące. Jedne do Niebá zábráne/ drugie Oyczyznie dárowáne/ trzećie od Fámiliey Dźiedźictwem odebráne. Ty nayláskáwszy Boże odbierz wprzod co Twego/ Dusze Páná świątobliwie zmárłego. A wy Pánowie moi/ prosze czuynym słuchem y pilnym okiem przypátrzćie sie tey rewizyi/ bo y wásze ieśli nie nagle zrábowáne/ pewnie zrewidowáne w krotce będą Insignia.

Wszyscy ná tym świećie nie ináczey iák ná morzu w Łodkách skázytelnego żegluiemy ćiáłá: dáie znáć o tym Prokopius/ one słowá vważáiąc: in spiritu vehementi conteres Naues Tharsis, gdy mowi Significant autem Naues Tharsis corpora ipsa: quibus animæ mortalis huius vitæ pelagus, enatarunt. Łodźią nas ná morzu świátá tego do kresu wiecznośći In. Isaiæ cap. 60.

 wiozą.

wiożąca / iest ćiáło násze. Łodká tá o iák dziuráwa! o iák zepsowána! o iáko spruchniáłá! Tonieß człowiecze / czemuż? bo oczymá ćiecze / oculi hauriunt vanitatem, vßy vmartwienia nie zátkáne czopem / vstá w śie sáme rozmáite liquory leia / wßystkie zmysły y Potencye / sa niepráwośćia nápełnione / y ták kiedy śie wodá márnośći świátowey zewßad leie / Łodká tonac muśi. Attendite, sæculum est quasi Mare, amas sæculum absorbebit te, amatores suos vocare solet non portare mowi Augustyn świety.

Augnst Serm. 13. de verbo Domini.

Wielka ia widze Łodzi do Truny / y Truny do Łodzi Análogia. Łodz z brzegu do brzegu przewozi / Truná do Portu wiecznośći przywozi: Łodz towáry wywozi / y Truná co kto miał y vmiał zá żywotá pokaże: w Łodzi nie ieden strachu śie nábierze / Trune gdy komu przynioßa / á rzekna wśiáday dispone domui tuæ, á záß śie nie zleknie? Łodz / fále ná te y owe rzucáia strone / zkad iey przypisano / periculum anceps: żyćie násze y te y owe kołáca / fluctuáncye / zewßad niebeśpieczeństwá: humana omnia, nihil nisi iactationes & fluctus, in quibus nihil firmum; nisi ad anchoram ea alliges veræ pietatis. Z iednyß máteryi Łodz co y Truná; nie raz ná zdráde zegluiacych vsypiáia Syreny / á tym czásem Okręty / Galery / baty / łodzie / wywracáia báleny / ták podczás człowiek / niby smáczno vśnie / śpi Jego Mość / álbo Jey Mść / á tym czásem bálená śmierć / fik duße z ćiáłá wywroći / ále iey iuż nie wroći / Remorá podczás zátrzyma Łodkę / nas gdy choruiemy trzy-

Paul. Maccius.

Lips. Cent. Epistol. 25.

my trzymáią Przyiaciele/ Pokrewni/ Doktorowie/ Cerulicy/ á vtrzymáiaß: Dáley brácie padź ku wiecżności/ wśiáday do Łodźi ták iák ćie záſtáná. Iużći wśiąść mnieyßa/ ále wyśiąść trudnieyßa; puśćić ſie ná wodę látwi/ ále wybrnąć z złey toni przytrudni: á iáko Łodźi raz ſłuży pogodá; y fortuná/ ſprzyiáiących nákłánia Zephirow/ drugdy pluſkotá/ miekkość/ wichry dádzą ſie iey w znáki/ ták życie náße vſtáwiczna alternata, kołácąc y rozwiia y rozbiia.

Gaudia poſt luctus, veniunt poſt gaudia luctus, *Ioan. Owen libr. Epigram.*
Semper in ambiguo, ſpeuè metuuè ſumus.

Dał ktoś Łodźi pod náwálność gdźie ſie y Pirátowie záſádźili bieżącey per tela per hoſtes. A nam przez świát/ Ciáło y Czártá/ przez zmyſły/ pożądliwośći/ walcząc z nimi/ do wiecżnośći przebywáć potrzebá - - - - - - - - - per tela per hoſtes. *Virg. libr. 2. Æneid.*
Vadimus haud dubiam in mortem.
A drugi powiedźiał.

Viuimus aſſiduis expertes pacis in armis, *Ouid. lib. 1. de Pon: Eleg. 1.*
Dura pharetrato bella mouente Geta.

Ten co w Łodźi śiedźi/ nie dáleko ma do śmierći/ ná cztery pálce tylko do grobu/ y nie ma ták wiele/ ieżli Łodź przełádowána/ ná cału od śmierći/ od pogrzebu ták dáleki/ ztąd Poetá.

I nunc & ventis animum comitte dolato *Iuuen. Satyr. 12.*
Confiſus ligno, digitis à morte remotus
Quatuor aut ſeptem, ſi ſit latiſſima tæda.

A im ześ Pan wiekßy/ tymeś w Łodźi ćieżßy; y imeś bogátßy y doſtátnieyßy/ tym w Łodźi niebeſpiecżnieyßy. O tym Poetá: Altum

Altum hæc cymba tenet littus illa propinquum,
Pauperis hæc vitam, diuitis illa refert
Incertum hic per iter malè certa nauigat aura
Arbitrio cursum temperat ille suo

ouarinus
Iquar:
um: 19.
ud Stob:
ibr. 94.

Y Arystodemus Philosoph kształtnie powiedział: pauperum vita similis est nauigationi iuxta littus, diuitum autem ei, quæ in profundo pelago fit. Illis enim est facile funem eijcere, appellere, & nauim extrahere, diuitibus non item. Vbogich życie podobne iest żeglowániu nád brzegiem / y do ktorego y od ktorego łátwy przystep y odstep / Mościwych zás Pánow / Purpuratow / Bogaczow / Infulatow / życie iest iáko żeglowánie ná szerokim morzu: Vbogi łátwo do brzegu przystapić / y łodkę swą sálwowáć może / ále bogáty w srzod morzá bedacy / z trudnośćią tego dokaże: Vbogi lekko płynie / nie ćieżą grzechy / ták iák v wielkich Pánow / Cudzołostwá / náiáżdy / zdźierstwá / zaboie / rápiny: nie ćieżą bogáctwá / bo ledwie ma co w gebę włożyć / nie ćieżą zbiory / bo sie nie ma y w co vbráć / iák go widźisz ták go piż / iedná wiárá / iedna cnotá / iedná sukniá / nie biją nań fále / wiátry / nawálnośći / wielorákiego stárania: bo naybárdźiey o zbáwieniu myśli. Ale Mośćiwemu Páństwu / morze świátá tego przebywáiacemu / ćieży naprzod ćiáło / bo ospáli / leniwi / do służby Bożey / ćieżą rekawy do roboty: bo sie iey y pálcem tknać niechcą / á vbogim y w sáme Swiętá spoczynku nie dádzą. Ćieżą wielkie grzechy / bo też Wielkich Pánow: nie ieden podobno Vryasz sprzątniony.

tniony. Abel zámorzony / á oná oná nieboszczyká Vryaszá Zoná co mowi / nie wspominam tego. Cieżą Pánom bogáctwa / áż sypiáć nie mogą / myśląc áby iák naywiecey mieć / zebráć / iedno kupić / drugie złupić / cieżą im vrzedy / honory. Drudzy łásce Páńskiey y szcześciu omylnemu vfáią / á ono dobrze Poetá.

Ridenti Domino nec cælo crede sereno *Anonimus*
Ex facili causa, Dominus mutatur & aura.

Vczony Symbolistá przypisał Morzu / w ktore wszytkie wlewáią sie Rzeki / non dicit sufficit; á drugi poprawił / nec satiatur aquis; máło to ná morze że go obficie nápełniáią wody / zrzodłá / strumienie / rzeki / frászká to quo plus sunt potæ, &c. ták drugiemu by miał naywiecey / zda sie bárzo máło / non dicit sufficit nec satiatur aquis: ma vrodzenie Páńskie / dostátki / intraty obfite / coniunctia z wysokiemi Parentelámi / ma honory / vrzedy / wielkie tytuły / á przecie máło to ná niego / non dicit sufficit; Duszkoszby duszko być tym co ten álbo ow / Senatorem / Hetmánem / z Senatorá Xiażeciem / z Xiażeciá Krolem / y ták non satiatur aquis. Ma morze wielkie przestrzeństwo / (Mare magnum & spatiosum) *Psalm*: obszerne gránice / skárby / kleynoty / drogie kámienie / ále też ma y swoy kres / termin / hámulec / że wiecey dáley nád brzeg nic / tylko po piasek. Ztad swawolnemu / bogátemu / nienásyconemu przypisano morzu / frænant arenæ. Hámuią / támuią / vtrzymuią morze y iego wáły / swawolne burzliwości / brzegi / pia-

gi / piásek / kres / y termin. A ktoregoż by nawię-
kszego z Pánow / by naySwawolnieyszego z rospust-
nych nie záhámuie brzeg śmiertelnosci / piásek gdy
go nim zásypia. Rzucay / wyrzucay / rozrzucay /
skárby ktoreć twoi zebráli Przodkowie / swawolny
buiay / wierzgay iák morze / przyidzieß ná brzeg nie-
boże / obiiesz sie o skále / czy kámień grobowy / przy-
płynieß do brzegu ná piásek śmiertelny / oschnieß gdy
te wody świátowe vpłyna od ciebie / á żeści ty ták
iáko y drugi / w truniánce Łodce / popłynieß do wie-
cznośći / ná ktorameś sobie żegluiac tu zárobił: prze-
toß słuchay Dámianá świetego / superbiæ spiritus in-
flat, sepulchrum ad mentem redeat, necessario illic ri-
gidæ ceruicis tumorem premimus, vbi cinerem nos
proculdubio pulueremq; pensamus. Wspomniey iák
wiele tákich przed toba było / iák wiele ich vpłyneło /
y śládu nie znáć / iákby ich nigdy nie było. Rzuć
okiem ná wßystkie strony / Berłá / Mitry / y Koro-
ny / Pálliuße / Infuły / Birety / Káptury / Laski /
Buławy / Regimenty / wßystko to śmierć porowná-
łá. Gdźie oni niezwyciężeni Krolowie / gdźie wie-
czney pámieći godni z drugimi Infułatámi Prymá-
sowie / gdźie Wielcy Márßałkowie / Hetmáni / gdźie
Woysk Wodzowie / Woiewodowie / gdźie poważni
y odważni Consyliarze / ktorzy przed toba byli; gdźie
vczeni Doktorowie / sławni Káznodźieie / ktorzy to
iák płynał rzecz swoie mieli: vpłyneli do wieczno-
śći / oschli ná piásku: Circumspice eos qui ante te
splendoribus efferebantur: vbi sunt illi, qui Ciuilibus
dignita-

S. Damia Opusc. 15. cap. 23.

dignitatibus ornati erant, vbi inuicti Rectores, vbi Duces? vbi Dynastæ? vbi Tyranni? nonne omnia puluis, nonne omnia fabula, nonne in paucis ossibus memoria eorum conseruatur. S. Basili Tractat. de Morte.

Math: 13. Rzecz cudowna mowi Pan Jezus/ iż podobne iest Krolestwo Niebieskie skárbowi zákopánemu ná roli. Simile est Regnum Cælorum thesauro abscondito in agro. Záiste wielkiego tá Chrystusowá powieść godná podziwienia/ Krolestwo Boże przyrownáne do skrytego skárbu ná ziemi. A to iáko? Y toż ziemiá/ świát ten/ ma mieć skarb rowny onemu wiecznemu? Y toż ná tey niżinie/ ná tym pádole płáczu/ rowne Blogosłáwionych Páńskich/ rowne niebieskich znáyduia sie Kleynoty? Ktoryż prosze ná ziemi skarb by też naykosztownieyszy/ może sie compárowáć Boskiey Jstności we Trzech Osobách? Coż z rzeczy podmiesiącznych zrownáć sie może z stanem Blogosłáwionych? gdzie świeci widza iedne doskonáłość ábsolutna/ á trzy sie referuiace/ iedne nátury subsistencya/ ále sie trzemá suppositámi referuiacemi terminuiaca: gdzie widza początek bez początku/ Náture iedne/ Processyi pochodzenia dwoie/ własności trzy/ Relácyi cztery/ Nocyi pięć: á te wszystkie pięć/ iedna tylo sa Jstnością. Vna simplicissima Essentia. Ktoryż tu skarb by też wszystek świát w złoto obrocony zrowna z ona niebieska Mágnificentia! gdzie widza Troyce Swieta/ w iedney Jstności/ iedno Bostwo w Trzech Osobách. Jeżeliż żadna rzecz przyrownáć sie do stanu onego Blogosłáwio-

Math: 13.

gostáwionego nie może / iákoż sie te Chrystusowe máia rozumieć słowá simile est Regnum Cælorum thesauro abscondito in agro. Ná zrozumienie iedney / podżmyß do drugiey táiemnice.

W tymże Rozdźiale / Przyrownáne iest Krolestwo Niebieskie do człowieká żegluiacego ná morzu /
Math. 13. kosztownych ßukáiacego Perel. Iterum simile est Regnum Cælorum homini negotiatori, quærenti bonas Margaritas. Przez tego człowieká Oycowie śś. rozumieia Słowo Wćielone. Chrystusá. A iákoż to kto poiać może / áby Bog z Niebá zstąpił ná ßukánie Perel drogich / Kámieni? Czy to podobno w Niebie trudno o drogie Kámienie? ále bynamniey / bo nie tylko Miásto złote / vlice / Páłáce / ále y bramy Niebieskie z drogich wystáwione Perel; & duo-
Apoc. 21. decim Portæ, duodecim Margaritæ sunt, & singulæ Portæ ex singulis Margaritis. Poniewaß tedy niebo iest pełne Perel y drogich Kámieni / czemuż Chrystus zstąpił z Niebá ßukáć Perel ná ziemi? Wielka to záprawdę trudność / ále ießcze wiekßa z dálßego nástepuie textu: Inuenta vna pretiosa Margarita dedit omnia sua & comparauit eam: Nálazßy ten Kupiec Niebieski / iedne Perle / ieden Kámień drogi wßystke swoie dał zań substáncya / nie część / nie połowę / ále wßystko co iedno miał / dedit omnia sua. Dał Bostwá swego skarb / wyliczył ná Krzyżowym Stole monetę Krwie swoiey naydroższey / złotem ia Naświetßego Ciáłá swego zápłácił. O naydobrotliwßy Boże! ktoraß to ták droga krwią

Bostą

Boska zákupioną Perlá: ktoreś to ták niesłychánc kupno; ktore skárbem nieskończonym sobą sámym kupnieß: Ktory to Kleynot tákiego waloru: odpowiáda Augustyn święty / egit hic negotiator comertium, & pretium soluit, & Sanguinem fudit. O anima ergo tu tanti vales. Dußo Chrześćiáńska tyś iest skárbem / Perłą / drogim náder Kámieniem / tyś iest ceny nie porownáney / tyś ßácunku o iák wielkiego! stoiß sie Bogá sámego / stoiß sie Chrystusá / wartás Krwie iego naydroższey / ktora dla ćiebie wylał. vczenie mowi Cornelius à Lapide. Vis videre quanti pretij sit anima tua, & cuiusuis hominis mendici, & Indi, & Aethyopis, Christum valet, Deum valet, vitæ etenim Christi, quasi pretio in bilance Diuinæ iustitiæ appretiata & appensa est. A my ták droga duße / ták świetny Kleynot / o iák zá ládáco przedáiemy! tanio / y owßem dármo częstokroć czártu / świátu / ćiáłu / dáiemy / nie rzeką / nie morzem ktore cæli refert Imaginem, w Łodkách skáżytelnego ćiáłá do Bogá płyniemy / ále sie w błoćie y káłuży ćielesności nurzamy / drugi zá gárść ßocewice byle rzadził / stárßeństwo otrzymał / z Bogiem rozbrát czyni. Ten dla minutney vćiechy ćielesney / ten dla wiátru honoru vpływáiącego / ten dla krople rostoßy Bogá odstępuie / vale niebu / vale świátłości / vale Anyołom powiáda: iuż bowiem śmiertelnie grzeßący mowi / badź łáskáwe niebo / nic mi po tobie / badźcie łáskáwi Anyeli / kwituie was z przyiáźni: badź łáskáwa dußo / bo mi ćielesna miłßa vćie-

in Psalm. 102.

in 1. Pet. 1

ßa vćie-

ßa vćiechá: badź łáſkaw Boże / wolę z ßátánem trzymáć / świátá záżyć / roſkoßy ſłużyć / á w tym ták ćię śmierć záſtánie / odkłáday od ladu / záwiiay do wiecznośći tey ábo owey / do ktorey ćię wiátry złych álbo dobrych pożena vczynkow. Hey dußo Chrześćiáńſka recolliguy ſię co czyniß! ô anima erige te! złoto dáieß / zá błoto / świetne kámienie / zá ládá krzemienie / pátrz dokad płynieß y gdźie záplynieß.

Jáśnie Wielmożny Jego Mość Pan IAN ná Bninie OPALENSKI, Woiewodá Brzeſki / Kuiáwſki / Generał Wielkopolſki w Herbowney Nawie swoiey zegluiac ná tym morzu nie ßpoćił w błoćię Krwią Jezuſá obmytey nálezioney Perły / máiac ták koßtowny dußy pobożney kámień / máiac ták świetny dobrego ſumnienia Kleynot / ádornował go y zdobił wielkimi cnotámi / heroicznymi dźiełý / świećiłá w nim Wiárá / Nádźieiá / Miłość / świećiłá Mądrość / roſtropność / ſpráwiedliwość / y Męſtwo; świećiły w nim Fundácye Klaßtorow / Kośćiołow / Rawickich / Ośieckich / świećiły dobroczynne vbogim rześiſte łáſki / świećiłá Opieká / Protekcya Miaſt / świećiłá w nim Boiaźń Boża / Nabożeńſtwo / głęboka y niſka przy naywyżßym vrzędźie pokorá / przy Páńſkim vrodzeniu / do káżdego ſkłonność / przy Senatorſkiey powadze známienita ſkromność. Pływáłá tá złota Nawá / y opływáłá zbiorámi / Vrzędámi / Tytułámi / wßelką obfitowáłá godnośćią; wßyſtko to iednák zá fráßkę poczyta-

czytawszy / żadne iey tu vplywáiące nie támowáły Rzeki; bo co prędzey do niezbrodzonego dążyłá zbáwienney wieczności morza. Tuszeć szczęśliwie / żeś morzem Krwie zasług Iezusowych plynąc / wiátykiem do wieczności opátrzony; á wprzod spowiedźią święta / żalem y skruchą serdeczną / dyspozycyą Páńską vprowidowány / oddał Bogu co Bogu / że niebo to odebráło / co iemu należáło / Dusze twą potopem łez serdecznych / towárem wielorákich cnot obłádowáną / áffektámi y áktámi płynącą oddałeś Bogu w ręce. To Bogu.

A Krolestwu należące ktore się w tey Łodźi znáyduią splendory / wnet zrewiduie. Nie dopiero Łodź / Krole / Pány / Xiążetá / wodzi y Hetmány: iescze to Rzymskich Senátorow Insigne, á w Polscze iuż to blisko tyśiącá lat / iáko tá Nawá pływa / Honorámi / Splendorámi / Skárbámi / Vrzędámi / godnośćią / á co większa; pobożnośćią / świątobliwośćią opływa. Zá Mieczysłáwá Xiążęćiá / rowno z Wiárą świętą / z Łodźią Piotrá świętego / do Polski tá przypłynęłá Nawá / kiedy Łodźiowie z pomienionym Pánem do Fundácyey Gnieźnieńskiey / Krákowskiey / concurrowáli Cáthedr; siłáby mi tu wyliczáć Łodźiow ná Bninie Opaleńskich / Poznáńskich Biskupow / Káliskich Woiewodow / Gnieźnieńskich / Rogozińskich / Srzemskich Kásztelánow. Wspomnię tylko iednego Piotrá Kászteláná Gnieźnieńskiego / ktory práwie wypielęgował Zygmuntá Augustá; od Zygmuntá Pierwszego po- Okols:

wiele-

wielekroć / Wielkim deputowány Postem / záwsze szczęśliwie gośćił: Płynełá tá Łodź do Ferdynándá Węgier y Czech KroIá / do Xiążąt Niemieckich ná Seym wálny sprowádzonych / do Páwłá Trzećiego Papieżá / znowu do Ferdynándá Rzymskiego Monárchy / do Kárlá Cesárzá / do Soltaná Solimaná Czárá Tureckiego / z ktorym naypierwszy z Polakámi (pomieniony PIOTR OPALENSKI, Kásztellan Gnieźnieński) wieczny pokoy záwárł: y gdźiekolwiek Nawá Opalenskich Dniestrem / Nieprem / lub Dunáiem / lub Morzem / lub lądem zkierowálá / záwsze dobrze / záwsze szczęśliwie / záwsze z poćiechą Rzeczypospolitey powracáłá. Quasi Nauis

Proverb: 13. institoris de longe portans Panem suum. Complutenses czytáią quasi nauis &c. congregat autem hæc diuitias. *Septuaginta vatic:* Facta est quasi nauis: congregat autem hæc vitam.

Plutarch: in Pericl. Łodź Welámińska chowano dla tego / że w niey zbiory / splendory / skárby / wielkie deponowano. ktoryś zbior / ktoryś splendor / ktoryś skarb / honor / ktoregoby Máiestaty Páńskie w Wászey Jáśnie Wielmożni Opalenscy nie deponowáli Nawie. Niewiem by byłá ktora Jnfulá / Cáthedrá / ktoraby się w tey nie znáydowáłá Łodźi. Pástorały Biskupie Másztámi / Laski Márszałkowskie Wiosłámi / Pieczęći Koronne rudlámi w tey Nawie. Nie mász w Koronie tego kámieniá drogiego / tego kleynotu / ktoregoby Cnotá Wászá nieprowidowáłá / łáská Páńska nie locowáłá / nie gromádźiłá zasługá / go-

dność

dnosć Domu / y Imienia Wáßego. Ale ná coż to wspominác co zimá vmorzyłá smiertelna / macie otwártą Wiośnę wtym Domu / przypátrzcieß się że prawdę powiádam / kto Biskupem / OPALENSKI, kto Woiewodą OPALENSKI, kto Podkómorzem OPALENSKI, kto Stárostą OPALENSKI, kto sławnym Rotmistrzem / Pułkownikiem / Koronnym Vrzędnikiem OPALENSKI, Ci wspieráią Nawę Kośćiołá świętego / rátuią zdrowymi rádámi Rzeczpospolitą / zdobią Woiewodztwá tutecżne / Cześć y chwałę promowuią Boską / wielkimi są praw y spráwiedliwośći zelántámi; á iáko nie máß tego honoru w Krolestwie / ktoryby nie zdobił Domu tego / ták nie máß tey Xiążecey / Paniecey / Senatorskiey Prosápij / ktoraby w ligę do tey nie wkroczyłá Nawy / y w colligáciey nie zostawáłá. Tu stroyne y ozdobne Jáśnie Wielmożnych Ráwiczow / przyiemne Przyiemskich Mátrony: Zebrzydowskich / Vcháńskich deponowáne zwyćięskie Rádwány: tu Jáśnie Wielmożnych Lubomirskich złota cnota płynące Szrzeniáwy; tu Jáśnie Wielmożnych Grudzieńskich / orężni y Mężni Grzymálowie: tu Tęczyńskich Topory: tu Tuczyńskich w cyrkule Niebieskim Heroiny: tu Leßczyńskich / Donhoffow Pierśćieniem nie raz poślubione zdrowe y mądre Głowy: tu Grzymułtowskich: tu Wielopolskich sławne Bucephały: tu Działyńskich hártowne Pierśćieniem ozdobione strzáły; tu się Koniecpolskich Insignia mieśćiły. Tu Mitry Naiáśneyßego Domu Xiążąt Wiśniowiec-

 ckich.

ckich. Zbáráwſkich / tu Błogosłáwionych Kostkow / ornámentá y ſucceſſye: słowem / tu Encyclopedia, zebránie / zgromádzenie wszelkiego mienia y Imienia. To w Generale.

A o Tobie co rzec Zacny Generale? wiem ia y mam tę przeſtrogę / żeś w Teſtámencie kazał zámulić / y gębę zátulić o dziełách Twoich; álec owo y Pan Iezus zákazał ſwoich dobrych heroicznych dzieł wſpominác: vide nemini dixeris. A ow co Páná dobrze znał / dobrodzieyſtw iego ſyt był / bárziey á bárziey publikował / egreſſ⁹ cæpit prædicare, & diffamare ſermonem. A toż milczeć każe pokorá twoiá / głośić zás neka wdzięczność y powinność moiá. Pámietne dobrze Kroleſtwu temu Dziełá twoie / w Senaćie Vota mądre / w ſpráwiedliwośći y Sądách ſentencye godne / w przyiaźni ſczerość bez obłudy / o ktorą teraz trudno miedzy Stany y Pány; w okázyách y podkániu z Nieprzyiaćielem (czego świádkiem Choćimſka) ſerce meżne. Ná Seymách / Seymikách / chwały Bożkiey / dobrá poſpolitego / zgody y vprzeymośći Bráterſkich promocya. Przy cnocie / prawdźie / ſpráwiedliwośći ſtawałeś odważnie áż do vpádley / służyć oná mądrego Conſyliarzá deſcrypcya: Sapiens non metu frangitur, non poteſtate mutatur, non extollitur proſperis, non triſtibus mergitur. Mowiłeś w klar y w Senaćie y w Trybunale / coć przy Bogu / prawdźie / Krolu / y Rzeczypoſpolitey ſerce Páńſkie kazáło. Magnanimi Viri, præter alia quibus præditus, & inſtructus eſt, proprium illud videtur,

Marci 1.

Ambroſius ad ſimplicium.

detur, nil seruiliter, nil occultè dicere aut facere, sed omnia aperte & propalam, atque odium suum & beneuolentiam præseferre. Naziang. Orat. 3.

Godna pámięći ſtánełá Conſtytucya oney Rzeczypoſpolitey: ktora Seym Wálny złożywszy/ obmyśláiąc securitatem publicam nemine contradicente vſtánowiłá laudum, áby miłą Oyczyżnę śrebrnymi áttákowáć Paliſádámi/ obmurowáć Belluárdámi/ Cantic: 8 Quid faciemus? conſultuią/ y nieczekáiąc kilkánáſtoniedźielney prolongácyi concluduią; si murus est, ædificemus super eum propugnacula argentea. Jeżeli murem ieſt Rzeczpoſpolita Náſzá/ wybuduymy ná niey śrebrne Belluárdy/ potężne Fortece. Wiem ia że potrzebna Krolestwom obroná/ wálne mury/ ſzańce/ Belluárdy/ ále czemu śzrebrne? y lubo to pewna że śrebro/ złoto/ ieſt to neruus belli, kiedy tego wątku nie ſtawa trudno woiowáć/ bo ſię znużony/ niepłátny nie nábiie/ áni vtrzyma żołnierz. Ale co po tákiey ſpeźie y mniey potrzebnym koſzćie/ śrebrne budowáć Fortece? chybáby to rozumieć o Fortecách ſkárbowych/ w dobrym opátrzeniu prawie niedobytych/ gdźie owo w ſkárbcu v drugiego Argenterya iáko woyſko w ſzyku/ złote Tacze/ nacżenia/ y cegiełki/ iáko mur do koła/ śrebrne wánny/ Dzbány/ Konwie/ Miednice/ Koſze/ iáko ſzańce y reduty. Ale Krolestwom y Miáſtom/ dobreſz to Báſzty/ reduty z kámienia y cegły/ á śrebro złoto obroćić ná Chwałę Bożą/ ná ſuccurs Rzeczypoſpolitey/ y zapłátę záſłużonego żołnierzá. Coż po tych

śzrebrnych ápparámentách / bláſk bedźie drugim w oczy / predzey Nieprzyiaciel táka bacząc ozdobe y ornámentá pádnie ná łupy. Ale wiećieſz co to zá śrebrne Belluárdy / zá złote Fortece / zá nie dobyta obroná: owi to owi Troiáńſcy Neſtorowie / Athenſcy Demoſteneſowie / Greccy Peryclesowie / y Rzymſcy Tulliuſzowie / ktorzy iáko vocale argentum, iáko głośny á wdźieczny dźwiek wydáiace śrebro / pátrocynuiac Oyczyźnie / słodka á madra ſwádá brzmia ná Seymách / Trybunałách / Seymikách / kracza y krzycza ná exorbitáncye / ſtawáia przy Bogu / Krolu / Cnoćie / y wolnośćiach / bronia praw Boſkich / y Koronnych / w te cżáſy buduia Fortece / ſtáwiáia Báſzty / reduty / obmyśláia obrone / rzucáia ſzańce / ſámi bedac propugnacula argentea. A máłoſz tákiey obrony w Domu OPALENSKICH maćie: Agieſiláus Krol ſpytány / coby tez miał zá mury / Belluárdy / w ſwym Kroleſtwie / ná Rycerſtwo
Herod. lib. 3. wſkazawſzy rzekł: Hi ſunt Lacedemoniæ muri. Spártá Miáſto dla incurſyi Nieprzyiaćielſkiey / w cżeſtym y ćieżkim niebeſpiecżeńſtwie zoſtawáło / gdy Lácedemonczykowie chćieli ie murem obwieść / ieden Senator záwołał. Scutum hæſit ſcuto, Galea Galeæ, atque Vir Viro, & ſic muris cincti ſumus.

Polſka náſzá wiecie że Murem y ántemurałem ieſt wſzyſtkiego Chrześćiánſtwá / obrona iey niezwyćiezona ſa Stany Rzecżypoſpolitey. Naiáśnieyſzy Pan Murem nieprzełománym; widźiał to świát pod Chocimem Chrześćiánſki / doznał pod Wiedniem

zwoiowá-

zwoiowány Pogáńſki. Co Senator to Belluárdá / broniąc Krolestwá; co Poseł co Orator/ to głośno brzmiące śrebro. Hey wáłą ſię iákoś! wáłą te Belluárdy/Fortece/y obrony/ mądrzy Conſiliarze/Wielcy Woiewodowie/Godni Generálowie/ſławni Woyſká Wodzowie/ nuże byſmy nieupádli/ zámułą ich piáſek/ byſmy iedno ná piáſku nie oſchli / wáłą ſię te mury / broń Boże oſtátniego vpadku / boć grzechy náſze wielce exorbituiąc ſą przyczyną gniewu Bożego: Politiæ maximæ diſſoluuntur propter iuſtitiæ transgreſsionem. y Solon powiedział. Reſpublicæ continentur pæna & præmio. á Auguſtyn S. mowi: Nihil tam inimicum Reipulicæ quam iniuſtitia. Lecz to ſtráſznieyſza co ſam Bog Wſzechmogący mowi: pro eo quod diripiebatis pauperem, & prædam electam tolerabatis ab eo; domos quadrolapide ædificabitis, & non habitabitis in eis, vineas plantabitis amantiſſimas, & non bibetis vinum earum, quia cognoui multa ſcelera veſtra, & fortia peccata veſtra. Dla tego iżeście vbogim ćieſzcy byli/ łupy ich zábieráli/te Páłáce świetne/ y Páńſkie co buduiećie gmáchy/ y z ćioſánego kámieniá ſtruktury / ſztokáturą vkſztałtowáne gábinety / wyśmienite budynki/ nie dla śiebie to ſtáwiaćie / bo mieſzkáć w nich niebędźiećie/ wypłoſzą was z nich iáko kury z grzędy. Te Dźiárdyny Włoſkie/ ogrody przepyſzne/Sády/Winnice/ Figárnie / záktádayćie iák chcećie / nie wam fruktyfikowáć będą / wpádnie kto inſzy y tym ſię ćieſzyć / delektowáć / będźie: á wy z dáleká ná to pá-

Ariſt: Politic Lib. 2.

Amos:

 trząć

trząć będźiećie. Quia cognoui multa ſcelera veſtra: grzechy álbowiem wáße wielkie y potężne/ iáko mur niepráwośći tego wam nárobiły.

A ießcze nie tym tego zbyć mowi Bog Wßechmogący/ to ſtráßnieyßa. Jeśli kto przed Nieprzyiaćielem vćiecze do cudzych Kráiow/ dogoni y zámorzy go powietrze/ á kto wdomu zoſtánie/ od mieczá Pogáńſkiego zginie/ á kto ſie w Fortecy záwrze/ głodem zmorzony będźie/ wypełnie gniew y ſurowość zápálczywośći mey Boſkiey nád nimi: qui longe eſt, peſte morietur, qui autem prope gladio corru-
Ezech: 6. et, & qui relictus fuerit & obſeſſus, fame morietur, & complebo indignationem meam in eis. O dobrotliwy Pánie! iużći ſie po częśći to ſprawdźiło nád Páńſtwy Chrześćiáńſkiemi/ ále y nád Kroleſtwem Náßym/ widźim ták wielką ruinę Miaſt/ Prowincyi od Nieprzyiaćioł zábránych/ widźim ćießki vpadek przez śmierć ták wiela Synow Koronnych/ mądrych Conſiliarzow/ godnych Senatorow/ odważnych żołnierzow; widźim wielkie niebeſpieczeńſtwo lądem y morzem/ od Dunáiu y od Dniepru/ tey złotey Kroleſtwá náßego Nawy/ ſamże iey bądź Pánie ßcześćąc y błogoſłáwiąc intencyam Naiáśnieyßego Królá Gubernatorem.

Rádbym ſie dowiedźiał ktorali też Łodź/ Bat/ Galer/ Okręt/ Nawá naywárownieyßa do przewozu. Czyli tá co rożnymi vpſtrzona kolorámi: czyli tá co bogátymi obłádowána towárámi: czyli tá co ma vmieiętnych Sztyrnikow: czyli tá co obfita y
hoyna

hoyna vprowiántowána żywnością; czyli máła/ czyli wielka/ czyli Páńska Senatorska/ czyli Krolewska; A chcecie wiedzieć/ słuchayćież vczonego Seneki. Nauis bona dicitur, non quæ prætiosis coloribus picta est, nec cui argenteum aut aureum rostrum est, nec cuius tutela ebore celata est, nec quæ fiscis ac Regijs opibus pressa est; sed stabilis ac firma, & iuncturis aquam excludentibus spissa, ad ferendum incursum maris solida, gubernaculo parens, velox & consentiens vento. Łodź nie tá dobra co álbo złocista álbo pstrocista / kolor to tylko pozor / nie tá co bogáta / áni tá co żywiołem obłádowána obfitym. Ale tá co nie dziuráwa / dobrze opákowána / wody w się nie pusczáiąca. Bo niech będzie Łodź y vzłocona y zbogácona/ niech wieźie Stany/Pány/Jáśnie/ Jáśnieyße/ y Nayiáśnieyße / ieśli dziuráwa / to wßystko y wßytkich zátopi / y sámá zotonie. Ale gdy żadney rysy nie ma / gdy wsię wody niebierze / tá naywárownieyßa y bespiecżnieyßa; ztąd tákiey Łodzi przypisano: è bonitate pretium. Niech miley Oyczyzny Náßey Nawá / w złocie / śrebrze / pływa / w dostátkách opływa / niech ią vkolorowáne postronnych przyiaźni / pobráterstwá ornnia y ádornia / niech ma obventa, proventa crescencye mnogie/ áż ich ná Gdańsk Nawámi postronnym vdziela Narodom: niech wßelkimi zbiorámi / splendorámi/ ápparencyámi świátu się prezentuie / ieśli się/ broń Boże / skáłá iáka / ryma w niey ziáwiłá / by iedno nas zdrowia niepozbáwiłá; scissury / diffidencye/rysy/

Seneca Epist: 6.

Stanow

Stanow y Pánow niecheći / prywaty / æmuláćye / nieszczerości / zazdrości / te to dziuráwia Rzeczypospolite / zátapiáia Oyczyzne / nurza y rozbiiáia Nawe Krolestwá káżdego.

Puko Łodź cáła / nieprzepádniona / nierozbita / nie dziuráwa / płyn szcześliwie kedy ćie fortuná powieźie; ále iák predko sie rozbiie / stłucze / zdziuráwi iużeś zginiona. Ztad Symbolistá chcac Stan niezgodnego wyráźić Krolestwá / dał Łodzi ktora bieży szcześliwie / iedna ráza rozbita o skále / rozdwoiona tonie / *Lemma*: diuisum mergitur. R

Lucæ 11. Chrystus mowi: omne Regnum in se diuisum desolabitur: ztad Chryzostom świety. Domus enim & & Ciuitas si fuerit diuisa, velociter dissipabitur; &

D. Chrysost. in Caten: aurea. etiam Regnum quo nihil est validius: firmat enim Regnum & domos, subditorum concordia. Dla tegoc Alphonsus Krol Arrágoński dáiac pochwałe dobrym / ad intende y nagane zuchwáłym: Krolestwo Ulem odrysował / w ktorym sie pszczoły słodycz robiace / y Sierszenie teź pożeráiace roity; przypisawszy noemá: Malum Regnum vbi apes laborant & fuci deuorant. Iuż tám bydź dobrze nie może / kedy iednych rády / drugich zdrády / kedy sercá rozdwoione / gdźie rozrywká iáka / przyszłoby tákiey Rzeczypospolitey przypisáć: extinguimur si distinguimur.

A coż nam z Orientem ták gwałtowna w tych czásiech zkoiarzyło Woyne? co Nawy Kozáckie Zołtymi do nas sprowádziło Wodámi? co przez

Dniestry / Dunáie do nas przepráwilo Turczyná ktoro ták wielką stratę Państw / Prowincyi / Woiewodztw / Ziemstw / w Krolestwie zbroilo ? Wiecie wszyscy / mnie dosyć námienić. Ato my ieszcze w tey Lodce / ále pod strachem śiedziemy / gdyby broń Boże kiedy w Łodzi Przewoźnicy / miásto roboty y ostrożności / vderzyli w sie wiosłámi / gotowiuśieńka zgubá y nas y sámiby sie zátopili. Dano Łodź ktorą Sztyrnicy kierowáli z tą inskrypcyą; quo ducitis adsum: ták dokad rády prowádzą / tám lodź záprowádzą. A teraz trudno sie tey Nawie nietrwożyć ná ták krwáwych náwálnośćiách / ieżeli ich Amphion wdźieczny Cytrą swoią nieuspokoi: trudno ná opoki / y łágodnie ná zdrádę vsypiáiące nieprzypáść Syreny: ieśli baczny vlisses sztuką swą temu nie zábieży. Niepodobna burzliwych vkroćić Aquilonow y od Wschodu porywáiących sie Wichrow / ieżeli Wáleczny Merkuryusz od Bogá dány berlem swoim w to nie potráfi.

Kiedy owo Łodź Wáły / Fále / náwálnośći rozbiiáią ná morzu / to do Bogá co żywo: ztad w strachu bedącey Łodzi przypisał ieden: Vota supersunt. Bo w te czásy gdy widzą śmierć przed oczymá / to sie ofiáruią; vota supersunt bedźie świeczká iáko Maszt / á iák Pan Bog wybáwi / chwalá Bogu że zá szelag. Ták y my częstokroć poprawy obiecuiemy / do Bogá wzdychamy / na mieyscá sie święte ofiáruiemy / vota supersunt, gdy kolo nas źle / gdy choruiemy / gdy nam śmierć w oczy záyrzy / gdy nie-

przyiaćiel náćiera/ gdy ognie/ woyny/ choroby/ plági Boſkie nád námi: Aſzći gdy ze złego wybrniemy/ wszyſtkiego zápominamy: Si quis in mari, vento ſæuiente iactatur, Deum inuocat; ſi quis aliqua vi afflictatur, hunc implorat: ſi quis ad extremam mendicandi neceſſitatem deductus victum precibus expoſcit, Deum ſolum obteſtatur; nunquam igitur Dei meminerunt, niſi dum in malis ſunt. Przetoſz pámiętaymy co czyniemy / do kąd płyniemy/ nie tylo w trwodze/ ále záwſze do Bogá ſię gárnieymy/ prosząc Máieſtatu iego/ áby nas do końcá ſálwował/ żeby tá Łodká o Kámieniec otrącona/ lubo ieszcze nie roſtrącona nie zátonęłá. Dał Bouius Łodź ktora ſię o ſkále obiiá y rozbiiá/ przypiſawszy: verbere fracta ſuo, ſwoim włáſnym rozbiełá ſię trąceniem. Rozbiłá ſię czy tylo obiłá o ſkále/ opokę Kámieńcową/ Nawá Oyczyzny nászey/ześmy przebráli przełádowáli bárzo/ że iniquitates ſicut onus graue, grauatæ ſunt. pogrążiły nas grzechy/ hey prze Bog by nie zátopiły do końcá.

Lactant: Firm: lib. . Diu. Institu. cap. 1.

Carduct

Verbere fracta ſuo, Nauis tumulatur in vndis,
Apparat interitum, ſic ſibi ſæpe ſcelus.

Ale ále iákoś ná głąb zániosłá mię fálá z tą Łodźią iuż ku lądu záwiiam / iedno miiam / drugie zwiiam: przećieſz iednák ſplendorow y zbiorow fámiliey náleżących nie omiiam.

Czytam w Hiſtoryách: gdy potęgá Nieprzyiaćielſká náćierálá ná Atheńczyki/ rádźili ſię Oraculum iákoby w ták złym rázie ſálwowáć ſię mogli/

Plutarch: libr. 9.

áſzći głos vſłyſzą z powietrza / żeby ſię drewniánym áttákowáli párkánem / á ták wolni od Nieprzyiaćielá y ſtráſzni mu będą: gdy deliberowáli co zá Páliſádá / álbo co zá drewniána obroná / doſzli ſekretu y domyślili ſię. Wſzytko Miáſto otoczyli / ná Rzece w kołopłynącey Łodźiámi / Okretámi / Galerámi / z ktorych odpor Nieprzyiaćielowi dáiąc / ſtráſzni mu byli. Obroná Rzeczypoſpolitey ázaſz máła byłá? ktora Łodźiowie Opaleńſcy w koło opáſáli / co Opaleńſki to Łodź / co Páliſádá to Obroná Oyczyzny: miło ſię Orłowi białemu w tey Náwie przewoźić. Tá Łodź w Senaćie y Kole Rycerſkim wielce Národowi Polſkiemu pomocna / Łodźie to Łodźie Krolestwá broniące / Oyczyznę ſzczycące / cześć Boſką promowuiące / Zakony / Klaſztory funduiące. Doſtáteczny's mi ieſt ná dowod byś tylo ſam był / procz ták wiela godnych Anteceſſorow / y teraz Bráci twey Senatorow / Jáśnie Wielmożny Woiewodo.

Wiem że co Scipio / o iednym z Conſiliarzow ſwoich / to Nayiáśnieyſzy Máieſtat o tobie z żalem powiedział. Mallem hunc vnum Ciuem ſeruare, quam mille hoſtes debellare: wołałbym tego iednego Senatorá / Generałá zdrowym mieć / niżeli Hufce Nieprzyiaćielſkie tyśiącámi znieść. Auguſt Ceſarz miał dwoch Conſiliarzow / Mecenáſſá y Agrippę ktorych rádá wielce mu w káżdey okázyi pożyteczna y ſzczęśliwa byłá: ći gdy z świátá zeſzli / á co ſię niefortunnego w Krolestwie / álbo ná Dworze Páńſkim

 ſkim

ſkim ſtáło / z żáłośćią mawiał: horum nihil mihi accidiſſet, ſi Agrippa aut Mæcenas vixiſſet. By nie śmierć / wielkich y mądrych Senatorow / częſtokroć lepieyby było w Krolestwách.

Ach śmierći nieużyta! mogłáśći byłá przećie y ná czáſy ſie reflektowáć / y ná Pány y ná Stány: ná boleiacego ná sercu Przyiaćielá / ná godność Jáśnie Wielmożnych Rodzonych pámietáć / á ták Wielkiemu cáłey Oyczyźnie potrzebnemu / pofolgowáć Senatorowi. Ale coż z śmierćią zá ſpráwá: co zá rozmowá: byśmy wszyſcy okrzyk ná nie vczynili / áni wykraczemy / áni wypłáczemy / áni wyprośiemy bo głucha / vszu nie ma / płáczow / ſkwirkow / lámentow náſzych nie ſłucha. ztąd Poetá

Boet. l. 1. de Coſolat. Phil:

Heu heu quam ſurda, miſeros auertitur aure,
Et flentes oculos claudere ſæua negat.

Nie reſpektuie áni ná Fámiliey zacność; áni ná vrzędu godność / áni ná Senatorſką doſtoyność / Krolow / Ceſárzow / Infulatow / Dignitarzow / zárowno oſtrą kośą śćiele / kto ſie iey kolwiek ná zły raz ná winie.

Claudianus in Raptu. Proſerp.

Sub tua Purpurei veniunt veſtigia Reges,
Depoſito luctu, turba cum paupere mixti.
Omnia mors æquat.

Smierć bez noſá / niedba ná żadne wonne kwiećie / áni ná wdzięczne Poráie / áni ná śliczne Lilie / áni ná woniáiace Doliwy / o Zybet áni Ambrę nie ſtoi / pudru nie lubi / nie ma wont / bo iey nic poniey / ále ſie ſmrodem / zgniłośćią paśie / y tymże nas raczyć będzie.

dźie. Et erit tibi pro ſuaui odore fætor, & pro criſpante crine caluitium. Nága śmierć ná twoie ſtroie reſpektowáć nie będźie/ bądź Croeſuſem/ bądź Jruſem/ nágo z rodzony ná świát/ nágo powędruieſz z niego. Mors non miſeretur inopiæ, nec veretur diuitias powiedźiał świety. Kośćiſtá śmierć/ mieſá ná niey nie máſz/ vrody páſz/ bo nieuważa ślicżnośći gládkośći ćiáłá/ naydelikátnieyſze complexie zá nic poczytá. Ipſa rapit iuuenes, prima florente iuuenta. Nieznáć co ieſt śmierć czyli meſzczyzná/ czyli białagłowá/ czy młoda/ czy ſtára/ tylko to że priuatio vitæ, wſzytkich/ męże y niewiáſty/ młodych y ſtárych/ nádobnych/ y ták w czás do grobu powáli. Iſaiæ 3. Bernard.

Dira metit veluti maturas meſſor ariſtas,
Omnia vulnifica falce cruenta necat. Poeta.

Przetoſz pámietáymy ná nieuchronna śmierć/ przypominaymy ſobie ná tego y owego konáiacego. O Boże co ſie dźieie z vmieráiacym człowiekiem! wſzyſtek ſie ćiagnie/ golenie ſie łamia/ ręce y rámioná z wiſna/ pierśi ćieſzko robia/ ſkronie ſłábieia/ vſtá śinieia/ oczy w ſłup ida/ czoło ſie poći/ twarz bl.ednieie/ y wſzytek człowiek śmierćia ztrwożony truchleie. A te ieſzcze powierzchowne rzeczy/ ktore w konáiacych widźiemi fráſzká/ y co ná ſobie doznawamy brednie/ względem tego co duſze zewnatrz trapi. Coſzći ná ten czás po wſzyſtkim: coć pomoga ſpeciálne przyſmáczki: delikáckie trunki/ Páńſkie Gálerie/ ozdobne gálánterie/ ſtroyne Ferezye/ świetne áppárencye/ wyśmienite ſtruktury/ obſzerne Włośći/ ná-

bite ßkátuly / náłádowáne ſkárbce/ kocháne Dźiatki/ iedyna żoná/ w co Krewni/ Przyiaćiele/ to wßyſtko/ zoſtánie / á ty podź wiecey nie mudź/ rátá wołáć dármo/ okupić ſie trudno/ wymodlić ſie niepodobna. Zewßąd ſtráchu pełno / poyrzyß ná te y owe ſtronę/ áßći tu Diabli zbrodnie twoie ráchuią / wyliczáią : tu zás Anyeli áby co dobrego wymácáli pilno ſie vwiiáią : tu ſam Chryſtus JEzus vkrzyżowány

Zach. 12. przy śmierćić ſie pokaże. Aſpicient ad me quem confixerunt. O Boże iákby nam ná to pámietáć potrzebá! iákby nie iednemu zádrzáło pod kolány gdyby ſie reflektował/ co znim przy śmierći / dopieroß po śmierći będźie. Vtinam ſaperes & intelligeres quæ mundi ſunt, & prouideres quæ inferni ſunt, profecto Deum timeres, ſuperna appeteres, mundum contemneres, & infernum horreres. In illa nimis metu-

Auguſt. in ſpec. Pecc. t. 9. cap. 5. enda extrema hora tua, quis amicorum? quis Parentum tuorum, veniet cum gladiis & armis auxilium ferre? non erit tunc qui te conſoletur ex omnib9 charis tuis: refugium tuum tantummodo apud Deum.

Co tedy czyniemy? czemu mudźimy? czemu odwłaczamy? bliſki ieſt oſtátni dźień náß. A iákożeſmy żywot prowádźili? iákoſmy doſyć zá grzechy / nieprawośći náße Bogu czynili? iákoſmy ſie ná ſtráßny ſąd przygotowáli? Hey gotuy my ſie! ták iákby ſie dźiśli/ iutroli/ ná Sąd Páńſki ſtáwić/ bo nam ták zápłácą iákoſmy tu robili / lubo źle / lubo dobrze. Quid facimus? quid tardamus? prope eſt vltima dies noſtra. Quomodo expendimus vitam noſtram? quo-

modo satisfecimus Deo pro peccatis nostris? præparemus nos, quasi videamus in proximo diem vocationis nostræ, & ita aptemus nos, vt securi eamus ad iudicium; quia recepturi sumus sine dubio, prout gerimus in hac vita, siue bonum siue malum. S. Anse. Epist. 5 ad Burgund. & Richeram

Rekolligowałeś się y pomniałeś ná ostátnie kolá Jáśn: Wielm: Woiewodo Brzeski/ Woiewodztw tutecznych godny Generale/ przetoś myśląc o śmierći rok y drugi y trzeći/ przed iey przyśćiem twoie rozmowy vstáwiczne były o wieczności/ o przygotowániu ná śmierć/ dla czego grob kazałeś sobie/ wcześnie przedeśmiercią w Kośćiele nászym Ośieckim wymurowáć/ y częstoś one twoie áż do głosu tráby Archányelskiey przyszłe lezálsko náwiedzał. Zrozumiewałeś zdáleká obłude y márność świátá tego/ słábość żyćia ludzkiego/ krotkość honorow/ zbiorow Pánowánia ziemskiego/ y przetoś pobożnośćią/ częstymi spowiedźiámi/ Kommuniámi do wieczności kierował Nawe twoie. Tusze żeś do pożądánego doplynął portu; czyniłeś rzesiste iálmużny/ przyimowałeś vbogie z ochotą/ oświádczałeś dobroczynnośći y protekcye śierotom: ominuiec żeś to w niebie wszytko záłał coś przed sobą przesłał. Senatorowie/ Vrzędnicy/ rożni Zakonnicy/ Slachtá/ Miástá/ wychwalić się ćiebie nie mogły. O boday sie tácy Senatorowie/ Stárostowie/ Sędźiowie rodźili áby można nigdy nie vmieráli.

Zrewidowałem kedy te Łodź odkłádáiącą od lądu/ y przy innych wielkich zbiorách y splendorách/

Bogu duβe ofiárowána / Krolestwu mądre rády dárowáne / Fámiliey dobre Imie y wielka sławe zostáwiona ználazłem.

Stánelá byłá niegdy Łodz wβystek świát zálewuiaca / ná Gorze Ormiáńskiey / tylo że tám on Korab został. Stoi tá Łodz ná Gorze Zamkowey Poznáńskiey / ále boday sie dáley nie pomknie: támtey nie dziw / bo wody opádły y oschły / á tu zás we łzách tá Nawá poplynie / dáley ia poprowádza. Co raz tym wiecey Wod przybywa / coráz ná wiekβa obfitych łez głebine / tá Nawá sie vnosi; im dáley w nurty záchodzi / tym wiekβe łez potopy zásiaga. Tu Jáśnie Wielmożney / roβerzonymi rekámi lámentuiacey Heroiny Ráwiczow strumiennmi zálane zrzenice: Tu Jáśnie Wielmożnych Rodzonych obfite potoki: tu Senatu świetnego oczy: tu Rzeczypospolitey / Stanow / y zgromádzonych Pánow / ostrowidzne kánały / w głebokości sie załow ponurzywβy / wiekβych á wiekβych dodáia potopow. Czytam w Historiách iż Euripedesá Mácedończykowie chowáiac / miedzy dwiemá Rzekámi pogrzebli; z ktorych iedná byłá niewymowney goryczy / druga niesłycháney słodyczy. Gdy Jáśnie Wielmożnego Generałá / Zamku tego Gospodarzá y Páná / z mieyscá ruβáć mamy / wβytkich was bacze gorzkiemi zálanych łzámi; niechże serc wáβych / tá gorzkości nie zátapia rzeká: á to / miedzy druga słodkości chowaymy go woda / słodkie Imie / życie iego pobożne / Dzielá Heroiczne / Cnoty Páńskie / ktorymi płynał do Bo-

Girald. ex Hist. Poet. ex Plin.

gá /

gá / niech go pochowáia w Niebie / á sercom strapionym dodáia słodyczy. Stałes nam się znákiem ná tey gorze / y hástem plagi Boskiey / y cieszkiego z śmierci twoiey sarknienia o godny Woiewodo! Quasi malus nauis in vertice montis, & quasi signum super Collem. A to ztąd baczyć możem / márność y obłude świátá / że y Łodzie choć wielkie / co Woiewodztwá Wielkopolskie woziły / od wichru y nawálności zátapiáią się / y zámuláią w piasku; y tám iedney chorobki wiosło ie zápędzi / dokąd impet kieruiącego zechce. Ecce & naues cum magnæ sint, & à ventis validis minentur, circumferuntur à modico gubernaculo vbi impetus dirigentis voluerit. A my tobie postáremu / kłádziemy Kolumny / Cnoty / y sławy; á twoie Páńska miedzy niemi / zbiorem wszelákim Dzieł Heroicznych obciążona / ná wieczny memoryał locuiemy Nawe. Circumposuit super columnas arma, ad memoriam æternam, & iuxta arma naues sculptas, quæ viderentur ab omnibus nauigantibus mare. Płynże iuż płyń szczęśliwie do wieczności / odkłáday od ladu / niechay cie złota Nawo do niezbrodzonego morzá Istności Boskiey dyryguia Prześwietney Kápituły suffragia: niech cie ciagnie Pasek Fránciszká świetego / niech cie prowádzi żagiel Szkáplerzá Kármelit: niech toba kieruie Rudel Krzyżá Chrystusowego: niechci droge toruie Bráctwo Rożáncá świetego / niech cie pedzą Fawoniusze gorących suspiria Towárzystwá Iezusowego / cálego Duchowieństwá / y wszystkich zgromádzonych

Isaiæ 30.

Iacob 3.

1. Macb. 13.

Zakonow: niech cie Pátron twoy S. Antoni wybáwi z złey toni. Zegnáć cie áni od ciebie nie bede/ bo to Kośćiołowi należy/ ále dźiekowáć muße imieniem wßystkich Zakonow Fránćißká ś. ßczegulnie vbogich Reformatow. Pokazałeś sie nie tylko Woiewodztw Wielkopolskich/ ále też Zákonu mego vbogiego Generalem w áffekćie/ bedac Generálnym Syndykiem. Dźiekuiemyć zá áffekt/ y effekt/ dobroczynnych łask/ Oycowskiey miłośći/ Páńskiey Protekcyey y opieki; kochałeś Zakon moy/ wiem że cie Bog zá to vkochał/ ktory ten Przywiley Oycu Swietemu Pátryárße memu nádał/ że kto ten Zakon kocha/ ßcześliwa śmiercia pieczetuie. Atoż Oycze święty przeprowadz do Portu ßcześliwey wiecżności ta Nawe; á wy Brácia moi Zakonni/ suncie sie/ skłádaycie ránnioná wáße/ przesadzcie/ ták godnego Senatorá/ Fundatorá y Pátroná wáßego/ do wárownieyßey Łodźi; owey to Łodźi/ w ktorey sie Bog z Niebá ná ziemie przewiosł: descendit Iesus in nauiculam: Ná ktore słowá Doktor Seráphicki. Nauis significat Vterum Virginis, vnde hoc? ascendit Iesus in nauiculam & venit in Ciuitatem suam, id est introiuit in Vterum & venit in mundum, qui dicitur eius Ciuitas. Do tey tedy Łodźi nieznáiacey powodźi/ do protekcyey Niepokalánie Poczetey Máryey/ przesadzamy cie Jáśnie Wielmożny Woiewodo.

D. Bonau. in Psal. 106

W Athenách była Łodź pewna w wielkiey ochronie y wenerácyi/ ktora Káplány Appollinowi ofiáry czyniace woziłá/ y odwoziłá/ tym Przywileiem

záßczyco-

záſcżycona bedac / iż gdy ſie do niey iákiſzkolwiek winowáycá ſchronił / choćby naywinnieyſzy y ná śmierć ſkazány / wolnym od karánia zoſtawał / dla cżego tę Łodź zwano nauis ſalutis & refugij; Łodź vcieczki y zbáwienia. Ten Przywiley przeto miáłá / iż ſzcżeśliwie Theſſeuſzá przez morze gdy ſie ná woienna wybierał kámpánia / gdźie y zwyciezcá zoſtał / przewiozłá. Wárownieyſza Łodź / w ktorey ſie madrość Przedwieczna / Słowo Boże / Bog Wcielony przewiosł (y zwyćiezcá z woyſk Piekielnych zoſtał) Pánná Naświetſza Mátká miłośierdźia / tá prawoziwa nauis ſalutis & Refugij, vcieczká y zbáwienie grzeſznych / do ktorey ſie pobożnie zmárły Jáśnie Wielmożny Jego Mość Pan Woiewodá / goracym vciekał nabożeńſtwem / Jey obrony / rátunku wżywáiac / Wigilie / Soboty / poſzcżac / Spowiedźi w iey Swietá cżyniac / y Páná Jezuſá przyimuiac w Bráctwách / Szkáplerzá / Rożáńcá / Franciſzká ś. zoſtáiac / w tey Łodźi Sálwowány / obroniony / y ze zley toni vwolniony. Bo ieżliſz ow / ktory Koronke mawiaiac do Nayświetſzey Pánny / gdy inni wſzyſcy z Łodźia zátoneli / ſam chodzac po wodźie / wolnym od śmierci zoſtał: Czemuż dobrze o łáſce Bożey tuſzyć nie mamy / że tá duſzá pobożna przez tę Łodź zbáwienia / vcieczke grzeſznych / przez MARYA wybrnełá ze wſzyſtkiego.

Annales Athenien:

Bernard. de Buſtis p. 12. ſer: 1.

Ipſa eſt aduerſis, commune in rebus aſylum
Cuilibet huc dico, confuge tutus eris.

Mantuanus.

KAZANIE

Przyimieyże o wćieczko grzesznych / Mátko łáski y miłośierdźia / do opieki zmárłego Páná / przeprowadź szczęśliwie od lądu odkłádáiącego. A my wszyscy postepuiąc dáley / westchniemy do Bogá. Requiem æternam dona ei Domine.

APPROBATIO.

Concionem hanc funebrem quam in egressu Corporis ex Arce Posnaniensi, Illustrissimi olim Ioannis de Bnin OPALENSKI, *Palatini Brestensis Cuiauiensis, Maioris Poloniæ Capitanei Generalis, habuit disertissimus Ecclesiastes A. R. P. Franciscus Ellert per Maiorem Poloniam Diffinitor Ordinis Seraphici PP. Reformatorum, Ordinarius Concionator Calisiensis. Luce publica dignissimam (mediante authoritate Reuerendissimi Officij Generalis Posnaniensis) censeo. vtpote doctam, eruditam, & magno ingenij acumine elaboratam, publicoq; audientium approbatam applausu.*

STEPHANVS MORĘSKI
S. T. Doct. Canon. Cathedr. & D.
M. Magdalenæ Præp: Posnanień m. p.

Ex. dono In Chro Pris Pris Francisci Ellert ... Ord. Seraph. Reformat.